

10. KĀ JĀBŪT IEZĪMĒTĀM MANA ĪPAŠUMA ROBEŽĀM?

**PRASĪBAS KUPICĀM UN ROBEŽSTIGĀM
KOKU ZĀĢĒŠANAS KĀRTĪBA ROBEŽSTIGĀS**

Normatīvās prasības nekustamā īpašuma iemērīšanai un ierakstīšanai zemes grāmatā, apkopotas sekojošos likumdošanas aktos:

- *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums*¹, un
- Ministru kabineta (MK) noteikumi Nr.1019 *Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi*².

Skaidrojumā saprotamas robežas, kas attiecas uz meža īpašumu un pierobežu mežu.

Pirmreizēju zemes īpašuma, t.sk. meža īpašuma **uzmērīšanu** veic sertificēts mērnieks, atbilstoši MK noteikumiem Nr.1019. Ja īpašuma robežas nav uzturētas pienācīgā kārtībā un robežzīmes pazudušas, robežu atjaunošana arī uzticama tikai sertificētam mērniekam. Tīmeklī pieejams sertificēto mērnieku saraksts³ un koordinātes.

Mērnieki, veicot īpašuma robežu noteikšanu dabā, ierīko pagaidu **robežzīmes** un meža (krūmāju) vidē 0,5...1,0 m platas **vizūras**, izcērtot krūmus un/vai iekrāsojot resnākos kokus.

Pēc robežas ierādīšanas īpašnieks no vizūras uz sava īpašuma pusi izcērt 1 m platu (tas pats uz otra īpašnieka pusi) robežstīgu. Robežstīgas platums – 2 m. Koku ciršanai nav nepieciešams ciršanas apliecinājums.

Robežas virziena maiņu punktos vai uz taisnas līnijas ik pēc 500 m iekārto robežpunktus. Pagaidu robežpunktos mērnieks krustpunktu centrā ievieto pagaidu robežzīmi, kas var būt koka mietiņš vai metāla caurule, kas nav nostiprināta ar pamatnes šķērsli.

Lai saglabātu robežpunktu vietas, tās nostiprina, izveidojot **kupīcu**. MK noteikumu Nr.1019 11. pielikums apraksta robežzīmju paraugus. Robežpunkta centrā izvietot:

- krustakmeni – vismaz 60 kg smagu, ar 6 cm garu un 0,5 cm dziļu krustveida iekalumu;
- koka stabu – 130 cm garu, caurmērs 15...20 cm ar apakšā piestiprinātu šķērsli;
- metāla cauruli – 80 cm garu, caurmērs 2...6 cm ar piestiprinātu šķērsli;
- plastmasas cauruli – 130 cm garu, caurmērs 3...6 cm ar apakšējo šķērsli.

1 <https://likumi.lv/doc.php?id=124247>

2 <https://likumi.lv/doc.php?id=243225>

3 <http://sc.lmb.lv/sertificetas-personas/>

Ap robežpunkta centru izveido grāvīti, kura iekšmala ir 75 cm attālumā no robežzīmes centra, grāvīša virsmas platums – 50 cm, grāvīša dibena platums – 20 cm, dziļums – 30 cm. Izrakto grunti izlieto 30 cm augsta uzbēruma izveidošanai ap robežzīmi.

Robežu gar ūdenstecēm un ūdenstilpnēm nosaka pa kraujas augšmalu vai upes, grāvja viduslīniju. Šajā gadījumā robežu neizcērt un kupicas neveido.

Zemes īpašnieka pienākums ir uzturēt robežu kārtībā. Robeža jāapseko un jāatjauno meža inventarizācijas un koku ciršanas gadījumos.

Ir virkne jautājumu, kas interesē meža īpašniekus, un uz tiem atbildes sniedz Valsts zemes dienests (VZD):

- *kas uzmērīšanā ir galvenais noteicošais – vecās kupicas, zemes robežu plāns vai kadastra karte?*

Vislielākā nozīme ir robežzīmēm (kupicām), ja tās savulaik ierīkotas pareizi un visi īpašnieki tās atzīst par savām. Tomēr zemes kadastrālajā uzmērīšanā pieejamais informācijas apjoms ir jāvērtē kompleksi – svarīga ir gan situācija apvidū, gan pieejamie dokumenti (robežas noteikšanas akti, kuros ir robežu apraksti un robežu plāni), gan arī īpašnieku viedoklis par robežas novietojumu. Zemes kadastrālajā uzmērīšanā kadastra karte netiek ņemta vērā, nosakot robežu atrašanās vietu. Kadastra karte ir uzmērīšanas rezultātu apkopojums, nevis pamats robežu noteikšanai. Ja ir jautājums par robežas novietojumu, tad Kadastra karte nekādā gadījumā nedrīkst būt vienīgais informācijas avots.

- *pašlaik noteiktā mērīšanas precizitāte ir ļoti augsta, vai tā atbilst reāli iespējamai, ievērojot, ka ir daudz vietu mežā, kur nav GPS uztveršanas zonas?*

Šobrīd noteiktā uzmērīšanas precizitāte ir atbilstoša gan valsts ģeodēziskā tīkla precizitātei, gan pieejamiem mērniecības instrumentiem un metodēm. Šobrīd normatīvie akti nosaka, ka robežzīmes lauku apvidū nosaka ar 10 cm precizitāti (kā standartnovize pret ģeodēzisko tīklu), savukārt, atkārtoti lauku apvidū uzmērot robežzīmi, tās koordināta drīkst atšķirties par 40 cm. Piemēram, ja mērniece konstatē lauku apvidū, ka robežzīmes koordināta no robežplānā rakstītās atšķiras par 35 cm, tad šāda robežzīme uzskatāma par pareizu. Lai varētu veikt uzmērīšanu mežos, kur GPS tehnoloģijas

neļauj sasniegt nepieciešamo precizitāti, mērnieki atklātā vietā pie meža, ar GPS, ierīko punktus un tad no tiem, izmantojot jau citus instrumentus (elektroniskos tahometrus), veic gājienu mežā, pārnesot koordinātas no punkta uz punktu.

- *ja veikta precīzā uzmērīšana, rodas jaunas kupicas, cita robežlīnija, vai šīs izmaiņas tiek veiktas arī kaimiņu robežplānā?*

Cita robežlīnija nerodas – starp zemes vienībām joprojām ir viena robeža. Gadījumā, ja mērnieks konstatē robežu neatbilstību, var rasties situācija, kad tiek ierīkotas jaunas robežzīmes un iznīcinātas vecās vai noteiktas jaunas koordinātas. Šādās situācijās mērnieks vienmēr sastāda dokumentus un iepazīstina ar tiem visus īpašniekus, kuri var izteikt savus iebildumus. Pēc robežu neatbilstības novēršanas zemes vienībai, kas tiek mērīta, izgatavo precīzētu robežu plānu, bet kaimiņa zemes vienībai Kadastrā uzliek neatbilstības pazīmi, jo tās plāns vairāk neatbilst situācijai apvidū. Kaimiņam ir jāpasūta mērniekam jauna robežu plāna sagatavošana, kuras laikā tiek ņemti vērā iepriekšējās mērīšanas laikā sastādītie dokumenti.

- *ko darīt, ja ar kaimiņu ir katram savs, abiem VZD izdots robežplāns, it kā derīgi abiem, bet reāli plānos zemes pārklājas un pēc šī pāna nevar veikt meža inventarizāciju, jo Kadastra kartes līnija iet pa citu vietu?*

Ja kadastra informācijas sistēmā zemes vienībai ir reģistrēta robežu neatbilstība, tad MK noteikumi Nr.384 *Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi*⁴ paredz, ka meža inventarizāciju nevar veikt tur, kur neatbilstības atzīme (robežas posmam) ir uzlikta, pirms tam ir jāveic neatbilstības novēršana. Ja rodas domstarpības starp kaimiņiem par robežas izvietojumu un ir aizdomas par robežplānu savstarpēju nesakrītību, tad jāvērsas pie zemes kadastrālajā uzmērīšanā sertificētas personas (mērnieka) ar lūgumu veikt robežu apsekošanu. Mērnieks izvērtēs visus pieejamos dokumentus, situāciju apvidū un īpašnieku viedokļus, kā arī sniegs savu vērtējumu. Gadījumā, ja tiks konstatēta neatbilstība, īpašniekam būs iespējams lūgt mērnieku to novērst un izgatavot jaunu robežu plānu.

- *kas ir VZD izveidotais kļūdu slānis robežplāniem? Kādas juridiskas sekas tas sagādā zemes īpašniekiem?*

4 <https://likumi.lv/ta/id/283091>

Ja zemes vienības robeža veido neatbilstību ar blakus esošās zemes vienības robežu (konstatē mērnieks vai VZD), tad kadastra informācijas sistēmā zemes vienībai reģistrē neatbilstības zīmi un Kadastra kartē attēlo zemes vienību atbilstoši robežu plānam, kas atzīts par kļūdainu. Atzīmei ir informatīvs raksturs, un tā neietekmē īpašuma tiesību apjomu.

- *kas kontrolē mērnieku darbu?*

Mērnieku uzraudzību veic to sertificēšanas institūcijas. Šobrīd visi mērnieki ir sertificēti vienā no divām sertificēšanas institūcijām – Latvijas mērnieku biedrības Sertificēšanas centrā⁵ vai SIA Mācību un konsultāciju centrs ABC⁶.

Literatūra

1. Latvijas Mērnieku biedrības sertificēto personu saraksts. Latvijas Mērnieku biedrības Sertifikācijas centrs. Pieejams: <http://sc.lmb.lv/sertificetas-personas>.
2. MK noteikumi Nr. 384 Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi. Pieņemts: 21.06.2016. Stājas spēkā: 29.06.2016.
3. MK noteikumi Nr. 1019. Zemes kadastrālās uzmērīšanas noteikumi. Pieņemts: 27.12.2011. Stājas spēkā: 27.01.2012.
4. Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums. Pieņemts: 01.12.2005. Stājas spēkā: 01.01.2006.
5. SIA Mācību un konsultāciju centrs ABC – www.abc.edu.lv.

5 www.sc.lmb.lv

6 www.abc.edu.lv